

Mano jėga ir drąsa yra VIEŠPATS, – Jis mane išgelbėjo /Psalmė 118,14/

2018 m. vasaris Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 2 (186)**

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X (internete ISSN 2424-4341)

TĖVYNĖ MANO LIETUVA

Tu Lietuva, brangi Tėvynė,
Bangelė jūros gintarinė,
Trispalvė vėliava aukštai
Ir laisvę mylintys vaikai.

Čia mano žingsniai pirmutiniai,
Esi širdy, miela gimtine.
Čia sesės, broliai ir tėvai,
Geri bičiuliai ir draugai.

Tave aš myliu ir mylėsiu,
Kol šitą žemę tik regėsiu.
Nors ir pabals juodi plaukai,
Tave mylėsiu amžinai.

Esi iškentus daug pavojų
Ir priešai mus nekart niokojo.
Dabar ir vėlei jau laisva
Tėvynė mano Lietuva!

Alfredas Naktinis, 2018-02-16

O TAUTOS DVASIA SPARNUS IŠTIESIA, LYG OŠIMĄ TOLIMŲ DAINŲ,
IR GIEDODAMA HEROJIŠKĄJĄ GIESMĘ, KYLA IŠ LIEPSNOS IR PELENŲ!
K. Bradūnas

VASARIO 15 d. Valstybės šimtmečiui skirta
meninė instaliacija Reformatų skvere Vilniuje

Esame atkurtos Nepriklausomos Lietuvos 100-mečio vaikai. Dauguma vyresniųjų beveik prieš tris dešimtmečius dalyvavome mūsų Valstybės atkūrimė, mūsų Parapijos atsikūrimė, kupini Vilties ir Tikėjimo! Viešpaties globojama Lietuva išėngė į antrą šimtmetį, mūsų – Lietuvos reformatų Bažnyčia – įpusijo penktą šimtmetį. Didžiūnokimis savo šalimi, puoselikime savo Bažnyčią, pasitikėdami Viešpačiu ir Jo Malone!

Tekstas parašytas SIGNATO šriftu. Tai Nepriklausomybės Akto įkvėptas šriftas, kuris sukurtas specialiai Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šimtmečiui paminėti

Lietuvos šimtmečiui skirtos pamaldos

Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčioje vasario 15 dieną vyko Lietuvos valstybės atkūrimo dienos paminėjimo pamaldos. Pamaldas laikė generalinis superintendentas kun. Tomas Šernas ir parapijos klebonas kun. Raimondas Stankevičius.

Vasario 16-oji – ypatinga šventė Vilniaus reformatų parapijai. Vienas iš 20-ies Lietuvos Tarybos narių, 1918 metais pasirašiusių Lietuvos Nepriklausomybės Aktą, yra mūsų parapijietės Kristinos Šernaitės senelis Jokūbas Šernas. Tai pat dar keliems parapijos nariams yra itin brangus signataro Jokūbo Šerno atminimas. Jo vyriausiojo brolio Juozo vaikaitė – buvusi ilgametė mūsų parapijos buhalterė Rita, parapijos tarybos nario Raimondo Natkos – močiutės dėdė, buvusi seniūnė Birutė – signataro sesers Marytės vaikaitė, o Lietuvos ev. reformatų gen. superintendentas kunigas Tomas Šernas – tos sesers Marytės provaikaitis.

Pats signataras Jokūbas Šernas tikriausiai ne kartą lankėsi ir meldėsi šioje Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčioje. 1915 metų lapkričio 8 dieną jį su mokytoja Kleopa Briūnaite, gimusia Drąseikių kaime, Joniškio vls., sutuokė Vilniaus reformatų parapijos antrasis pamokslininkas kunigas dr. Konstantinas Kurnatauskas. Vienu iš liudininkų buvo signataras Petras Klimas*.

Šventei pritaikytą homiliją pasakė gen. superintendentas kun. Tomas Šernas.

Vėliau šventines pamaldas papuošė asociacijos *Vilniui ir Tautai* apdovanojimai *Už nuopelnus Vilniui ir Tautai*. Šių apdovanojimų Komisijos pirmininkas yra kun. Tomas Šernas.

Be kitų nominantų, Antrojo laipsnio medaliu buvo apdovanota katalikų radijo *Mažoji studija* laidos *Daug buvusių* vedėja, nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos koncertmeisterė Jūratė Kuodytė.

Nominantė sakė: *Stebuklas, kad šiandien turime šią bažnyčią, kur sovietmečiu ne kartą man teko žiūrėti dokumentinius kino filmus. Taip pat stebuklas, kad esame laisvi ir galime melstis šioje bažnyčioje ...*

Asociacijos *Vilniui ir Tautai* apdovanojimus *Už nuopelnus Vilniui ir Tautai* skiria komisija, kurią sudaro po vieną atstovą iš pasirašiusių apdovanojimo sutartį organizacijų. Šis apdovanojimas suteikiamas ypač nusipelnusiems sostinei, tautai ir Lietuvai asmenims – ne tik Lietuvos Respublikos, bet ir užsienio piliečiams, aktyviai dalyvaujantiems visuomeninėje, bendruomeninėje ir vietos savivaldybių veikloje, savo darbais ir gyvenimu stiprinantiems Lietuvos Nepriklausomybę, puoselėjantiems mūsų valstybės gynybą ir

Seimo narys Arūnas Gelūnas

nacionalinį saugumą. Medalius iki šiol gavo per 400 nominantų.

Seimo narys Arūnas Gelūnas padėkojo kun. Tomui Šernui už netikėtą ir labai malonų kvietimą pabūti šiose Lietuvos valstybės atkūrimo dienos paminėjimo pamaldose.

Pamaldas savo giesmėmis papuošė jungtinis Vilniaus reformatų *Giesmės bei Pagirių dainorių* choras, vadovaujamas Janinos Pamarnackienės. Iškilmingos pamaldos baigtos giedant Lietuvos Respublikos himną. Po jų neskubėjome skirstytis, bendravome Agapėje. O kitapus bažnyčios, Reformatų skvere, visus jaukiai nuteikė meninė šimto žvakių instaliacija, skirta Atkurtos Lietuvos šimtmečiui.

Viktorija Liauškaitė

Nuotraukos autorės

*http://signatarai.genealogija.lt/J_Sernas.html

Vilniuje atkurtos valstybės šimtmečiui liepsnojo laužai

Prof. Valentina Dagienė su vyru Viktoru. Gražinos Dagytės nuotr.

Atkurtos valstybės šimtmetį Vilniuje šventė tūkstančiai žmonių iš visos šalies. Gedimino prospekte – nuo Katedros iki Seimo rūmų – suliepsnojo šimtas laisvės laužų. Juos uždegė ir prie jų su vilniečiais, miesto svečiais bendravo Sąjūdžio žmonės, esami ir buvę valstybės vadovai, žinomi menininkai, mokslininkai,

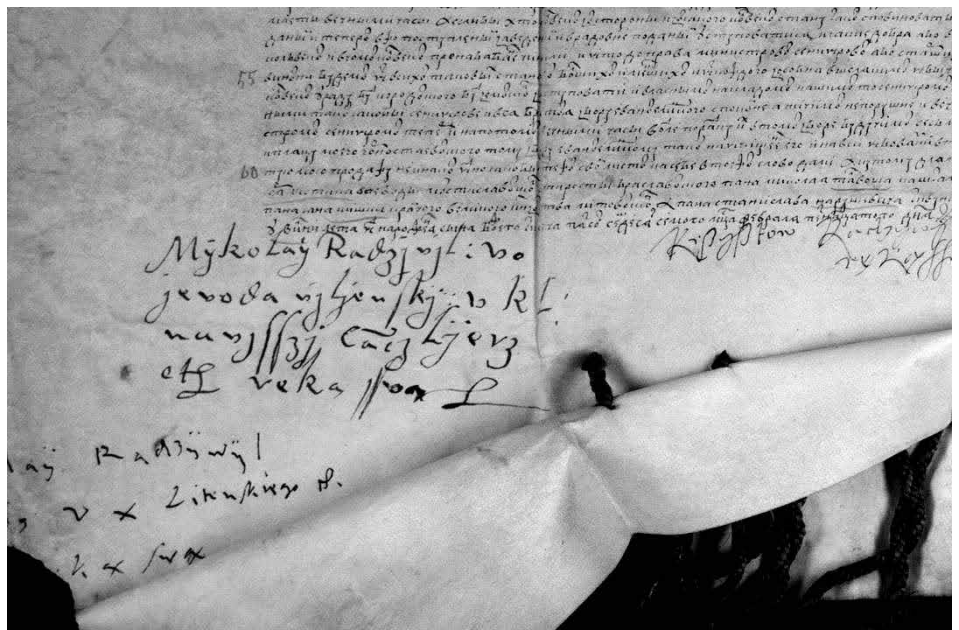
sportininkai, visuomenininkai. Vasario 16-ąją prie laužų buvo galima susitikti ir pabendrauti su prezidentu Valdu Adamkumi, meru Remigijumi Šimašiumi, režisieriumi Oskaru Koršunovu, lenktynininku Benediktu Vanagu, kunigu Ričardu Doveika, dirigentu Donatu Katkumi ir kitais.

36-ąjį laužą buvo patikėta uždegti fizinių mokslų daktarei, informatikos profesorei – Valentinai Dagienei, ne kartą pelnusiai tarptautinius apdovanojimus, paskelbusiai per 200 mokslinių ir tiek pat metodinių darbų, parašiusiai daugiau kaip 60 informatikos vadovėlių ir mokymųjų knygų, tarptautinių žurnalų *Informatics in Education* ir *Olympiads in Informatics* steigėjai ir redaktorei, inicijavusiai nuo 2004 metų vykstantį tarptautinį informatikos ir informatinio mąstymo konkursą *Bebras* (Europos asociacija *Informatics Europe* šį konkursą paskelbė geriausia 2015 m. ugdymo veikla). Valentina Dagienė 2007 m. buvo įvertinta Lietuvos mokslo premija, 2016 m. pelnė Europos skaitmeninio pasaulio moters apdovanojimą, yra apdovanota Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino 1-ojo laipsnio medaliu (2000 m.) ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi (2016 m.).

„V.r.ž.“ inf.

RESTAURUOTAS ISTORINIS DOKUMENTAS

Lietuvos Mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje restauruotas unikalus dokumentas – pergamentas, išsaugojęs trijų kunigaikščių Radvilų – reformatų parašus. Ir ne tik tuo jis svarbus mums, reformatams. Raštas, parašytas rusėnų kalba, išduotas Vilniuje 1577 m. vasario 15 d., patvirtina, kad Mikalojus Radvila Rudasis ir jo sūnūs: Kristupas ir Mikalojus,...savo sklypą su pastatais, vadinamą Gornostajaus, esantį Vilniuje, parduoda šio miesto reformatų bendruomenei bažnyčiai pasistatyti. Dokumentą restauravo aukščiausios kategorijos restauratorė Birutė Giedraitienė.

V. r. ž. inf.

Vartburgo tvirtovė, kurioje 1521 m. slėpėsi M. Liuteris

Mano širdies tvirtovė

Jis yra <...>, mano tvirtovė (Ps 144, 2)

Ar gali būti kas nors tvirta, nepajudinama ir nekintama šioje žemėje?.. Iškėliau kiek retorinį klausimą, tačiau, manau, naudinga pažiūrėti, kuo remiasi mano širdis ir kur stovi mano kojos? Viskas praeina, dūlija ir kinta... Keičiasi laikai, kartos, žemės pavidas, žmonių minties raida, mūsų jausmai, situacijos, darbas, amžius, išvaizda ir materialinė padėtis...

Šį sąrašą galima būtų tęsti iki begalybės. Kuo žmogus ilgiau gyvena, tuo labiau įsitikina tokia tiesa. Tačiau mes, žmonės, norime ir karštai geidžiame stabilios padėties, pastovių santykių, tvirtų ryšių, juk dėl nieko nesame visiškai saugūs. Vos tik kuriam laikui, atsiradus tam tikram stabilumui, kad ir ekonominiam, iš karto manome, jog tai yra mūsų stiprybė ir tvirtuma. Bet netrukus, atėjus nedidelei krizei, suvokiame, kad sudėjome savo viltis į tai, kas nėra tvirta ar nepajudinama. Visa, kas regima vieną dieną sudreba. Tada atrodo, kad ir žemė dreba po kojomis, nors dar vakar buvome įsitikinę, jog tvirtai stovime...

Vis tik viena tvirtuma egzistuoja, kuri išlieka per amžius. Žmogaus siela, radusi jungtį su Dievu, priglunda prie vidinės Tvirtovės, kurioje gali būti saugi. Laimingas žmogus, kuris suvokė savo tvirtumą Dieve, idant remtųsi Juo, kaip nepa-

judinamu gyvenimo pamatu, kuris nesudreba niekada. Šis pamatas ir Tvirtovė yra nežemiška, nematoma, apčiuopiama širdimi. Žemiškasis pavidas praeina, o dvasinis – išliekantis.

Kaip žinia, tvirtovės nuo seno buvo monarchų buveinės, priebėgos ir saugūs namai jų šeimai, turtui ir valdžiai. Nuo XII a. dauguma tvirtovių buvo statomų iš akmens. Jas statydavo ant uolų, upių ir ežerų krantų, sunkiai prieinamose vietose, kas tvirtovę padarydavo dar saugesnę. Psalmininkas, pažindamas tvirtovės teikiamus privalumus, palygina gyvenimą su Dievui saugiai tvirtovei. Mes galime turėti nematomą, bet tikrai saugią Pilį, arba matomas, tačiau lengvai pajudinamas šiaudines priebėgas, kurias nuplėšia stipresnis gyvenimo vėjas, ar audra. Ar galima sulygtinti šiaudą su uola, ražieną su akmeniu?.. Taip ir Viešpats yra Tvirtuma nepalyginama su jokia žemiška garantija, sutartimi, sąjunga ar sutarimu. Žmogus tikėjimu savo širdyje gali nešiotis Dievo Tvirtovę, kurios niekas negali nei sugriauti, nei užimti...

Šiaulių bažnyčios Tiesos žodis
pastorė Anželika Krikštaponienė
2018 vasario 2 d.

<http://www.ramioslankos.lt>

2018 metų EKUMENINĖ MALDŲ SAVAITĖ

Kas metai sausio 18 – 24 d.
krikščioniškos Bažnyčios
visame pasaulyje
renkasi į ekumenines
pamaldas ir meldžiasi kar-
tu už krikščionių vienybę.

Maldų už krikščionių vienybę tradicija gimė protestantiškoje aplinkoje. Pirmieji už visų krikščionių vienybę aštuonioliktojo amžiaus vidury pradėjo melstis Škotijos sekmininkai.

Šis judėjimas pamažu plito kitose krikščioniškose denominacijose. Katalikų Bažnyčioje maldos už vienybę savaitė pirmą kartą švęsta 1894 m., tačiau pastovus kasmetinis jos minėjimas įvestas dvidešimčia metų vėliau.

Koordinuoti įvairių Bažnyčių maldą už vienybę ir rengti tuo pačiu metu pradėta 1935 metais.

Nuo 1968 m. yra nustatoma bendra maldos už krikščionių vienybę savaitės tema, kurią pasiūlo Ekumeninė Bažnyčių taryba ir Popiežiškoji krikščionių vienybės taryba. Kurios nors šalies arba regiono krikščionims ekumeninės savaitės šventimui pavedama parengti bendrus tekstus.

Šiomet Maldų už krikščionių vienybę savaitės tema buvo Išėjimo knygos žodžiai: **Tavo dešinė, Viešpatie, galinga** (Iš 15,6). Tekstus parengė Karibų regiono krikščionys, kurie, panašiai kaip iš Egipto išvaduotas Izraelis su dėkingumu ir viltimi žiūrėjo į savo tolimesnę kelionę į Pažadėtąją žemę, laisvės malonę suvokia kaip galimybę ir pareigą ištikimai eiti pirmyn tais keliais, kuriais veda Viešpats.

„V. r. ž.“ inf.

Krikščionių vienybė, arba kai garbiname Dievą *dvasioje ir tiesoje*

Tikėk manimi, jog ateina valanda, kada garbinsite Tėvą ne ant šio kalno ir ne Jeruzalėje... Jau dabar ji yra, – kai tikrieji garbintojai garbina Tėvą dvasioje ir tiesoje, nes Tėvas tokių Jo garbintojų ieško /Jn 4, 21, 23/.

Jėzus, prabilęs samarietui prie šulinio apie tikruosius Dievo garbintojus, nuo seno parodė kelią į dvasinę tikinčiųjų vienybę be politikavimo, be savo religinio teisumo aukštinimo ir tarpusavio konkuravimo. Tą kartą pokalbyje moteris paklausė Jėzaus, ant kokio kalno būtų teisingiau garbinti Dievą? *Mūsų tėvai garbino ant šito, o jūs sakote Jeruzalė esanti vieta, kur reikia garbinti /Jn 4, 20/.* Šiandienos kalba tai reikštų, kad ji domėjosi, koks tikėjimas yra teisingiausias, kokia Dievo garbinimo forma tinkamiausia? Mums irgi dažnai kyla panašus klausimas, kuris gi tikėjimas geriausias, kaip pasirinkti iš didžiulės krikščioniškų bažnyčių įvairovės?

Deja, visą krikščionybės istorijos kelią pažymi regioninio, struktūrinio ir teologinio susiskaldymo stigma. Nuo apaštaltų laikų Bažnyčia negalėjo sutarti kažkurioms tikėjimo doktrinų ir dominavimo klausimais ir dėl to skildavo, dalinosi, sklaidėsi. Pirmasis nesutarimas įvyko jau I a. tarp apaštaltų Petro ir Pauliaus. Nors jis baigėsi draugiškai, vis tik tai tapo pirmu pasidalinimu – apaštalas Petras su Evangelijos žinia eis pas žydus, o Paulius – pas pagonis. III amžiuje toji atskirtis tarp pagoniškosios Romos imperijos bažnyčių ir žydiškosios Jeruzalės bažnyčios tapo dar didesnė. XI amžius pažymėtas Vakarų ir Rytų bažnyčių schizma. Na, o XVI a. Reformacija padalino Vakarų Bažnyčią į tris šakas – katalikybę, evangelikybę ir anglikonybę. Tad, kaip matome, Bažnyčia nuo pat pradžių, nelyg medis su šakomis, dalinasi į vis daugiau naujų šakelių ir atsišakojimų – bendruomenių ir krikščioniškųjų judėjimų, nors tebeprisklaido kelioms didžio-

sioms šakoms. Tokia – tiesa, toks – faktas. Nėra prasmės jį neigti, ignoruoti arba idiliškai užglaistyti. Bažnyčiai tenka drąsiai ir aiškiai pripažinti šią tiesą, kaip savo pažeidžiamumą, kūnišką silpnumą, luošumą. Bet kurios noras ir pretenzija būti už kitas teisingesne – žeidžia visus. Kita vertus, per tą žaizdą šviečia atnaujinta Kristaus malonė, kuri kviečia iš naujo atrasti susikalbėjimą, kaip per pirmąsias Sekmines /plg. Apd 2/, prisipildant Dvasios, nusizeminant ir mylint kitą, kaip save patį, drauge dalyvaujant Jo misijoje.

Istorijos bėgyje, nors įvairios Bažnyčios turėjo savitą požiūrį ir mokymą, paremtą biblinio Apreiškimo aiškinimu, vis tik ėmė atsirasti ekumeninių iniciatyvų tarp tikinčiųjų. Tarpusavio kalbėjimosi pastangų buvo ne viena. Labiausiai ekumeninę bendrystę skatino XIX a. augantis visuomenės pasipiktinimas, kurį kėlė įvairūs Bažnyčių tarpusavio ginčai. O tai tapo rimta Evangelijos plėtros kliūtimi.

Vienas iš pirmųjų šią problemą pajuto ir ją aiškiai įvardino anglų misionierius Indijoje, botanikas, Baptistų misijų draugijos įkūrėjas Viljamas Keris (William Carey 1761–1834). V. Keris, ilgus metus misionieriaudamas Indijoje, patyrė, kad krikščionių susiskaldymas trukdo tikėjimo plėtrai. Todėl jau 1810

metais pasiūlė surengti visų krikščioniškų konfesijų misionierių susirinkimą Pietų Afrikoje, Gerosios Vilties iškyšulyje. Norėjo, kad tokie susitikimai vyktų kas dešimtmetį. Tuo metu ši idėja nesulaukė pritarti. Tik po šimto metų, 1910 metais, Edinburge, Škotijos sostinėje, įvyko pirmoji plataus masto Pasaulio misijų konferencija, kuri tapo ekumeninio judėjimo *pirmąja kregžde* – svarbiu postūmiu, pranašaujančiu naujus laikus ir pokyčius.

Panašiu laiku kilo ir kita ekumeninė iniciatyva. Jaunas episkopų kunigas J. F. Wattsonas (1863–1940) pajuto pašaukimą melstis už krikščionių vienybę. Jis įkūrė dvi – vyrų ir moterų – *Susitaikymo draugijas* ir 1908 m. sausio 18–24 dienomis, kartu su dvasiniais bendraminčiais, pradėjo melstis už krikščionių vienybę. Jie tapo iniciatoriais šiandien plačiai po visą pasaulį paplitusios Maldos už krikščionių vienybę. Akivaizdu, jog nuolanki malda, bendras garbinimas leidžia patirti skirtingiems krikščionims vieningą Dvasią – brolišką/seserišką vienybę skirtybėse.

Krikščionybės istorijoje išvelgiu dieviškos Apvaizdos judesį – atrodo, Kristus nuo seno, nors ir skaudžia susiskaldymo kaina ir pamoka, įgyvendina tarp tikinčiųjų Savo valią, kurią išsakė dar prieš du trūkstančius metų samarietui prie šulinio: *Dievas nebebus susaistytas su teisinga garbinimo vieta, šventa žeme arba viena geriausia doktrinų sistema, bet Jis bus visuose, ir visur, kurie garbina Jį dvasia ir tiesa. Tokių garbintojų Jis ieško, nes Dievas yra Dvasia ir Tiesa! /Jn 4, 23–24/.*

Šiaulių bažnyčios Tiesos žodis
pastorė Anželika Krikštaponienė
<http://www.ramioslankos.lt>

Ekumeninėse pamaldose atsiprašė už Katalikų bažnyčios vaikų padarytas klaidas

Šių metų sausio 19-ąją Biržuose, Jungtinėje Metodistų bažnyčioje, tradiciškai vyko ekumeninės pamaldos, kuriose dalyvavo įvairių rajone veikiančių krikščioniškų konfesijų tikintieji ir dvasininkai. Šįmet pamokslauta apie artimo meilę, gailestingumą ir atlaidumą. Tradicija rinktis į ekumenines pamaldas Biržuose tęsiasi bene aštuoniolika metų.

Pirmasis sveikinimo žodį tarė neseniai Biržų Jungtinėje Metodistų bažnyčioje tarnaujantis kunigas Andrus Kask. Jis kalbėjo apie šandienos pasaulyje juntamą artimo meilės stygių.

Dvasininkai pastebėjo, jog ir anksčiau krikščionių kelyje irgi būta stipraus susiskaldymo, konkurencijos. Skirtingų konfesijų tikintieji ne kartą stengėsi vieni kitiems įrodyti, kieno tikėjimas geresnis, teisingesnis, labiau patinkantis Dievui.

Biržų evangelikų reformatų bažnyčios kunigas Rimas Mikalauskas kalbėjo, jog žmogus gyvenimo kelyje pastebi įvairių skirtumų. Jų yra ir tarp šeimos narių, ir tarp bendradarbių, ir tarp tikėjimo brolių bei seserų.

Bet *Dievas yra toks galingas, jog tuos skirtumus gali paversti privatumais, kad mes papildytume vieni kitus*, – sakė dvasininkas. Pasak kunigo R. Mikalausko, mes kartais primename maratono bėgikus. Svarbu, kad bėgtume nesistumdami, vienas šalia kito, pagarbiai pagelbėdami, kai artimas suklumpa. Juk visi skubame, turėdami tą patį tikslą, – *nešame Dievo Žodį, Jo mokymą*.

Biržų evangelikų liuteronų bažnyčios kunigas Juozas Mišeikis pa-

maldų dalyvius kvietė prisiminti apaštalo Pauliaus žodžius: *Aš tapau dėl visų viskuo* /Pirmasis laiškas korintiečiams 9,22/. Dvasininkas pastebėjo, jog didžiausią laimę, didžiausią džiaugsmą žmogui suteikia ne įgytos žinios, ne mokslų baigimą liudijantys diplomai, bet tikėjimas – gyvenimas dėl Kristaus. Deja, šiandienos žmonėms jau yra įprasta laikraščių pirmuosiuose puslapiuose skaityti, televizijos laidose girdėti blogąsias naujienas. Jie ir sutikę pažįstamus, teiraudamiesi, kaip šie gyvena, dažniausiai tikisi išgirsti žodelį blogai. Išgirdę gerai, pasak kunigo J. Mišeikio, dažnai neturi, ką atsakyti.

Padrąsinti vieni kitus turėtume Dievo Žodžiu, kuris dovanoja džiaugsmą.

Aš tikiu, jog visi žmonės yra labai svarbūs Dievui, – tvirtino Biržų evangelinio tikėjimo krikščionių bažnyčios pastorius Linas Šnaras. Skirtingų konfesijų tikinčiuosius jis drąsino žodžiais, bylojančiais, jog Dievas bažnyčią sukūrė tam, kad jos nariai tęstų Jėzaus Kristaus pradėtus darbus. Tai, pasak Lino Šnaro, turi daryti kiekviena tikinčiųjų bendruomenė. Visų tikslas yra būti *ta šviesa, tuo kūnu, kurio galva yra Jėzus Kristus* /Ir jis yra Kūno – Bažnyčios galva

– Laiškas kolasiečiams 1, 18/.

Gyvenimas su Kristumi, mokė Sekmininkų bendruomenės ganytojas, nėra lengvas pasivaikščiojimas. Kiekvienas tikintysis turi būti paguoda šalia esančiam. Laiško efeziečiams 5 sk. 1-2 eilutėse sakoma: *Būkite Dievo sekėjai, kaip mylimi Jo vaikai, ir gyvenkite meile, nes ir Kristus pamilo jus ir atidavė už mus save kaip atnašą ir kvapią auką Dievui*.

Tikintysis turi išlaikyti taikią širdį, nes, pasak Biržų R. katalikų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios klebono, kun. Algio Neverausko, *tik taikioje širdyje gali gyventi Dievas – gali gyventi Meilė*, kuri yra gailestingumo, atlaidumo sau, kiekvienam žmogui, kiekvienai tikinčiųjų bendruomenei ir visam pasauliui šaltinis.

Katalikų kunigas A. Neverauskas ne tik akcentavo gebėjimo atleisti ir priimti atleidimą svarbą, bet ir pats, tęsdamas popiežiaus Jono Pauliaus trečiojo tūkstantmečio pradžioje užduotą gerą toną, katalikų Bažnyčios vardu prašė visų biržiečių atleidimo už Bažnyčios vaikų padarytas skriaudas, nuodėmes, kurios atnešė daug kančių pasauliui.

Prašau Jūsų visų atleidimo už tai, ką katalikai padarė Biržų mieste, ką tyčia padarė bloga nesantaikos ►

Kun. Algis Neverauskas

kurstymu, netgi muštynėmis turgaus aikštėje. Aš už tai atsiprašau atskirų bendruomenių ir kiekvieno atskirai. Atsiprašau už visas Katalikų bažnyčios vaikų klaidas, kurios įskaudino seseriškas bažnyčias, – jautriai kalbėjo kunigas Algis Neverauskas.

Dvasininkas visus pakvietė bendrai maldai, prašant gailestingumo ir meilės, kad kiekvienoje Biržų bažnyčioje, kiekvienoje namuose, kiekvienoje šeimoje būtų šlovinamas Dievo vardas už Jo begalinį gailestingumą.

Iš įvairių bažnyčių į ekumenines pamaldas susirinkę biržiečiai kartu šlovino Dievą maldomis ir giesmėmis. Tikintieji linkėjo vieni kitiems ramybės ir tarpusavio meilės, gailestingumo ir atleidimo.

Kaip įprasta, po pamaldų visi rinkosi prie bendro vaišių stalo.

Ekumeninių pamaldų metu, kaip ir kasmet, buvo renkamos aukos Lietuvos Biblijos draugijai.

Gražina Dagytė
Nuotraukos autorės

Krikščioniškos vaikų stovyklos NEMRADAS vadovų pasitarimas bei Ekumeninė diena

Vasario 3-oji buvo neeilinė reformatų jaunimui diena: ne tik pasitarimui susirinko krikščioniškos vaikų vasaros stovyklos *Nemradas* būsimi vadovai, bet ir spėjo pabūti ekumeniniame Vilniaus jaunimo renginyje – Ekumeninė diena *Krikščionių vienybė – misija įmanoma?*, kuris prasidėjo Evangelikų reformatų bažnyčioje.

Ekumeninėje dienoje be mūsų, evangelikų reformatų, atstovavusių visą protestantiškosios krikščionybės sparną, dalyvavo Romos katalikai, kurių dauguma – iš vienuoliškos Tiberiados bendruomenės, bei ortodokasai. Ekumeninė diena Vilniaus reformatų bažnyčioje prasidėjo visų dalyvių prisistatymu. Vilniaus bažnyčios parapijietis kurt. Giedrius Vaitiekūnas trumpai papasakojo apie tai, kas yra Reformacija, kaip ji prasidėjo, apie Jos sklaidą Lietuvoje, pagrindines istorines reformatų asmenybes, bei perskaitė pirmąjį Heidelbergo katekizmo klausimą ir atsakymą, visiems susirinkusiems paaiškino mūsų tikėjimo pagrindą. Baigiant prisistatymą, Lietuvos evangelikų reformatų jaunimo draugijos *Radvila* jaunimas, akompanuojant gitara Augustinui Skeberdžiui bei vedant nuostabaus balso savininkei Mirgai Liekytei, sugiedojo radvilietės Vilgailės Striužaitės sukurta giesmę *Iš Meilės*.

Ekumeninės dienos dalyviai iš reformatų bažnyčios keliavo į or-

todoksų Šv. kankinės Paraskevijos cerkvę (Didžioji g. 2) – vienintelę Lietuvoje, kur Dieviškoji Liturgija vyksta lietuvių kalba, o po to apsilankė Šv. Kazimiero (jėzuitų) bažnyčioje (Didžioji g. 34). Deja, reformatai kitose šventovėse negalėjome pabuvoti, nes laukė ne ką mažiau svarbus darbas – pradėti ruošti 25-ajai Nemunėlio Radviliškyje vykšančioje krikščioniškai vaikų vasaros stovyklai *Nemradas*. Kai kurie mūsų po susirinkimo suspėjo prisijungti prie Ekumeninės dienos uždarymo – maldos vakaro už krikščionių vienybę ir pasaulį, kur visi kartu giedojo, meldėsi bei šlovino Viešpatį Dievą.

Į stovyklos vadovų susirinkimą atvyko kauniečiai kun. Frankas van Dalenas su žmona Emily, pristatę teologinę stovyklos dalį. Šiemet sto-

vyklos tema – Evangelija pagal Joną.

Prieš kibdami į administracinius, organizacinius bei ūkinius stovyklos klausimus, pasimeldėme, sugiedojome giesmę. O pietums tradiciškai valgėme picų bei tortą, skirtą pasveikinti net tris neseniai gimtadienius šventusius narius: Emily van Dalen, Dominyką Šukų bei Mirgą Liekytę.

Po malonios atokvėpio valandėlės buvo aptarta bei pakoreguota dienotvarkė: suplanuoti stovykloje vyksiantys renginiai, būreliai, paskirti atsakingi asmenys, pristatytos galimos idėjos, iš kurių labiausiai išsiskyrė Gertrūdos Šernaitės mintis apie tęstinius būrelius.

Susirinkimą užbaigėme – kaip ir buvome pradėję – malda ir giesme.

LERJD Radvila direktorius
Laurynas Jankevičius

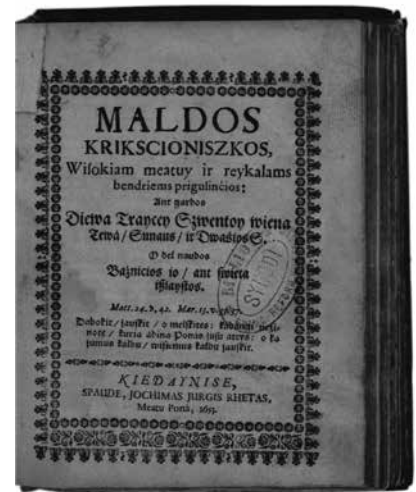
Vilniaus evangelikų reformatų *Sinodo biblioteka*

Tai seniausia Lietuvos biblioteka, kunigaikščio Mikalojaus Radvilos Juodojo įsteigta 1557 metais prie Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčios. Per keturių šimtų šešiasdešimties metų istoriją Biblioteka pergyveno kitatikių pogromus ir gaisrus, buvo kilnojama iš vienos vietos į kitą. Reformatų Sinodo biblioteka labai nukentėjo nuo gaisrų ir religinių sąmyšių 1591, 1611 ir 1639 metais. Dėl grėšiančių pogromų keletą kartų buvo perkelta iš vienos kunigaikščių Radvilų valdos į kitą: buvo atsidūrusi Alantoje, 1642 m. pervežta į Kėdainius. Uždarius Kėdainių evangelikų reformatų Šviesiąją gimnaziją, 1837 m. perkelta į Slucką, iš kur 1864 m. grąžinta į Vilnių. Pirmojo pasaulinio karo metu vėl iškelta į Slucką. 1921–1924 metais biblioteką tvarkė superintendantas kun. Jonas Šepetys, 1926 m. – Steponas Kadaras (superint. Andriaus Kadaro sūnus), 1928 m. – dr. Adomas Lysakovskis (Łysakowski), kuris sukatalogavo 2/3 rinkinio, pradėjo inventorizaciją ir peršifravo knygas. Jo darbą tęsė dr. Stefanus Burhardtas, tačiau nebaigė. 1941 metais Sinodo biblioteka tapo Lietuvos Mokslų akademijos bibliotekos dalimi. Baigiantis II pasauliniam karui užsidedę Sinodo rūmai dabartinėje Pylimo gatvėje, sudegė dalis bibliotekos. Dalis išlikusių knygų saugomos Lietuvos Mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje, dalis – Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje. Kadangi ilgą laiką kataloguojant leidinius jų proveniencijos* nebūdavo nurodomos, pagrindinis knygų priskyrimo Sinodo bibliotekai kriterijus – rankraštiniai įrašai apie knygos priklausymą Vilniaus evangelikų reformatų Sinodo, Slucko gimnazijos ar bažnyčios bibliotekoms, bibliotekos ekslibrisai bei antspaudai. Kaip jie atrodo, galima susipažinti svetainėje *proveniencijos.lnb.lt* (keletą matome fotografijose).

Biblioteka fondus kaupė pirkdama ar gaudama dovanų – savo sukauptas knygas pagal testamentus

palikdavo kunigai. Taip XVII a. viduryje knygas jai skyrė kun. Andrius Velzijus (A. Welzjusz), Sebastijonas Pakošas (Pakosz). 1623 metais Vilniaus superintendente kun. Jokūbo Kosteckio biblioteką po jo mirties nupirko ir Sinodui perdavė Kristupas Radvila. XIX amžiuje knygas dovanavo: 1814 m. – apie 100 knygų Slucko pavieto teismo vykdytojas Samuelis Aniševiskis (Aniszewski), 1824 m. – Naugarduko pavieto didikė Kristina Otenhauzaitė (Otenhauzówna), 1829 m. – Jurgis Okolovas 1000 tomų, dalis jų buvo iš Branickos, karaliaus Stanislovo Augusto Poniatovskio sesers, rinkinių) ir kt. XIX amžiaus pab. apie 1500 tomų bibliotekai paliko generalinis superintendantas kun. Stefanus Lipinskis (lydėjęs Simoną Konarską į egzekucijos vietą) bei pats Sinodas nupirko dalį Julijono Biergelio bibliotekos. XX amžiuje nupirkta gausi Stepono Kadaro biblioteka.

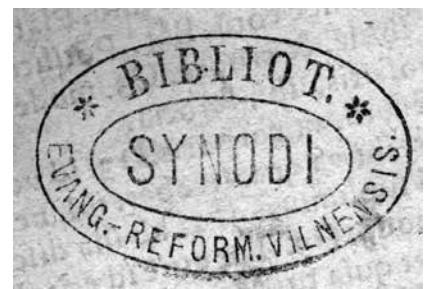
1937 metais biblioteka turėjo 10 410 pavadinimų knygų 17 782 tomuose, tarp jų – 5 inkunabulus (iš *Rocznik statystyczny Wilna 1937. Wilno, 1939*). Bibliotekoje vyravo lotynų kalba spausdintos knygos – 32%, vokiečių kalba – 28%, lenkų – 22%, prancūzų – 11%, kitomis kalbomis – 7%. Turinio atžvilgiu teologinė literatūra sudarė 45% fondo – buvo sukaupiti Europos, Lenkijos ir LDK reformatų veikalai, poleminei priešingos stovyklos literatūra. Taip pat būta istorinės, teisinės, filoso-

Knyga nobažnystės krikščioniškos su Sinodo bibliotekos antspaudu

fines, grožinės ir kitokios lektūros. Dauguma pasaulietinio turinio knygų buvo sukaupia Slucko evangelikų reformatų gimnazijos bibliotekoje. Gimnazija, įkurta 1626 m. LDK etmono Kristupo Radvilos (1585–1640), garsėjo savo aukštu mokymo lygiu ir gyvavo iki pat 1914 metų.

Parengta pagal <http://proveniencijos.lnb.lt/vilniaus-evangeliku-reformatu-sinodo-biblioteka/ir-LNMM-bibliotekos-Retu-knygu-ir-rankrasciu-skyriaus-informacija>

*Proveniencija (lot. provenio – kyla, atsiranda) – knygos priklausomybės nustatymas pagal jos ankstesnių savininkų, įstaigų, organizacijų ar bibliotekų įrašus, knygos ženklus ar kitus duomenis.

Reformacijos Lietuvoje minėjimo atgarsiai

Vokietijos spaudoje pasirodė gan išsamus straipsnis apie 2017 metais Reformacijos jubiliejaus minėjimą Lietuvoje ir Lietuvos ev. liuteronų bei ev. reformatų Bažnyčias: *Die Reformation in Litauen ins Licht gerückt (Reformacija Lietuvoje iškelta į šviesą)*. Mūsų buvusi parapijietė Rasa Jasiukėnaitė-Oesterwinter, dabar gyvenanti su šeima Vokietijoje, išvertė straipsnį. Spausdiname mums aktualias straipsnio vietas.

Reformacijos jubiliejus ir nedidelėje Lietuvoje paliko keletą žymių. Parlamento sprendimas, kad būtų transliuojamos pamaldos ir renginiai (*iš evangelikų bažnyčių – vert. pastaba*), taip pat Liuterio paminklo Vilniuje atidengimas paskleidė Martyno Liuterio idėjas plačiojoje visuomenėje. Didžioji Lietuvos gyventojų dalis išpažįsta katalikų tikėjimą.

Daugiau nei 75 procentai iš beveik trijų milijonų Lietuvos gyventojų yra Romos katalikų tikėjimo. Protestantų tėra vos 27 tūkstančiai. Iš jų 20 tūkstančių priklauso evangelikų liuteronų Bažnyčiai, o likusieji 7 tūkstančiai yra evangelikų reformatų Bažnyčios nariai.

Likusieji 4% priklauso rusų – Ortodoksų Bažnyčiai. Ši informacija pateikiama vokiečių evangelikų bažnyčios leidinyje apie Baltijos šalis.

Nors protestantai sudaro mažumą, tačiau, kaip ir daugelis kitų, lietuviai praėjusiais metais šventė Reformacijos 500 metų jubiliejų. Tam kelią atvėrė Parlamentas, priimdamas atitinkamą sprendimą ir *Visus tuos nustebindamas, nes niekas šito nesitikėjo*, – sako kun. T. Šernas. Jis yra reformatų bendruomenės, esančios Vilniaus centre, kunigas ir nuo 2010 metų – generalinis superintendantas bei Lietuvos nacionalinis didvyris. Jis įsitikinęs, kad Parlamento dauguma pasisakė už Reformacijos šventimą, nes Martyno Liuterio idėjos po daugelio metų vėl tampa visuomenei aktualios. <...>. Taigi, buvo leidžiama transliuoti pamaldas per valstybinę televiziją, vyko per 100 renginių visoje Lietuvoje, o taip pat buvo pastatyta opera apie Liuterio tezes. Visa tai ir daugelį kitų žinotinų dalykų galima paskaityti internete www.reformacija500.lt

Mes galėjome Reformacijos jubiliejų švęsti visoje Lietuvoje, dalyvaujant daugelyje renginių ir koncertų

ir tuo būdu pritraukdami visuomenę, – tęsia kun. Mindaugas Kairys, liuteronų bažnyčios kunigas ir diaconijos vadovas savo kalėdiniame laiške giminingai bendruomenei Vokietijoje. – *Mūsų vyskupijos kieme Vilniuje buvo atidengta Liuterio skulptūra, dalyvaujant katalikų arkivyskupui ir kitiems garbingiems Bažnyčios nariams. Šis pasitikėjimas mus labai sujaudino.*

Evangelikų reformatų Bažnyčios vertinimas yra įvairus.

Konsistorijos narys Holger Lahayne gimęs Vokietijoje, bet jau 25 metus gyvenantis Lietuvoje, džiaugiasi, kad diskutuojama apie Reformaciją. Jo manymu, teologiniu požiūriu liuteronai per daug remiasi Romos katalikų bažnyčia, nutylėdami savo nuosavą profilį. Savo laiške Labas Holger ir Rima Lahayne rašo: *Renginiuose daugiausia buvo kalbama apie istoriją, kultūrą ir švietimą. Nors tai ir svarbu, tačiau teologiniai ir dvasiniai akcentai buvo beveik užgožti. Šiuo požiūriu nebuvo išnaudotos visos galimybės.*

Tam, kad, pasibaigus 2017 metams, ir toliau būtų diskutuojama apie Reformaciją, ir todėl, kad šia tema Lietuvoje trūksta literatūros, gruodžio viduryje bus išleistas 230

puslapių leidinys *Reformacija vakar ir šiandien*. Šiame rinkinyje 9 autoriai nušviečia kultūrinį Reformacijos palikimą: pamokslo reikšmę, pietizmo istoriją ir Reformacijos moteris. Kitos temos: baptistai tarybiniu laikotarpiu, taip pat kai kurių evangelikų panaudojimas komunistiniams tikslams. Šiam projektui Lietuvos kultūros ministerija skyrė 7000 eurų. Apie visą tai informuoja Lahayne laiške *Labas*.

Nepaisant kritikos iš reformatų pusės, atrodo, kad reformatai ir liuteronai pagrindiniais klausimais gan artimi. *Krašto protestantai yra konservatyvūs; labai aukštai iškeliamas Biblijos autoritetas. Taigi, teologiniai ir etiniai klausimai sudaro žymiai platesnį konsensuą nei Vakarų Europoje*, – rašo Lahayne. Pavyzdžiui, vienodų lyčių partnerystės visų Bažnyčios vadovybių atmetamos kaip amorališkos.

Daugybę dešimtmečių nebuvo veikiančių bažnyčių

Liuteronų kunigo Franko Erichsmejerio toks požiūris nestebina. Jis yra iš Detmoldo ir vadovauja Lipės krašto bažnyčios partnerystės su Lietuva komitetui. Jis pasakojo, kad jau nuo 1992 metų puoselėjami

nukelta į 10 p. ►

Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčios interjeras.

ryšiai su Lietuva – ką tik (2017 m. birželio mėn.) buvo pasirašyta nauja partnerystės sutartis. Erichsmejeris vadina šį lietuvių derinį *toli siekiančiu konservatyviu-konfesionali*. Net ir į moterų ordinaciją žiūrima kritiškai, nors po Nepriklausomybės paskelbimo keletas moterų buvo ordinuotos kunigėmis.

Konfesionalizmo šaknys, pagal Erichsmejerį, glūdi istorijoje. Pirmiausia, priskirtinos laikotarpiui nuo 1945 iki 1991 metų, kai Lietuva priklausė Tarybų Sąjungai, ir tikintieji negalėjo laisvai veikti. Nebuvo bažnytinių dokumentų, dvasininkų – viso to, kas sudaro veikiančią

Bažnyčią. Nekalbant jau apie kontaktus su Vakarais. Šitai patvirtina generalinis superintendentas ir tautos didvyris kun. Tomas Šernas: *Paskelbus Nepriklausomybę, mes turėjome viską naujai atstatyti. Tačiau nebuvo teologų.*

Todėl jau nuo 1988 m. atsirado teologinis žinojimas – kaip užsienyje, – sako Erichsmejeris. Ypač amerikiečių parapijų atstovai su savo misija vyko į Baltijos šalis. Amerikietiška dvasia su savo teologinėmis koncepcijomis gerai pritapo Lietuvoje.

O kas liko iš Reformacijos? Čia Erichsmejeris pirmiausia primena, kad, nepaisant tarybinės okupacijos,

išliko daug evangelikų parapijų, mokančių daug evangeliškų bažnytinių giesmių. *Šitai jiems labai svarbu*, – sako kunigas iš Detmoldo. Kitas aspektas – tai labai intensyvus diakoninis darbas, kurį atlieka liuteronų kun. Mindaugas Kairys. Jis rūpinasi tiek vaikais, tiek buvusiais narkomana.

Iš www.evangelisch.de/inhalte/148370/01-02-2018/reformation-litauen-ins-licht-der-oeffentlichkeit-gerueckt?kamp=b-070&kamp_r=start
Vertė Rasa Jasiukėnaitė-Oesterwinter

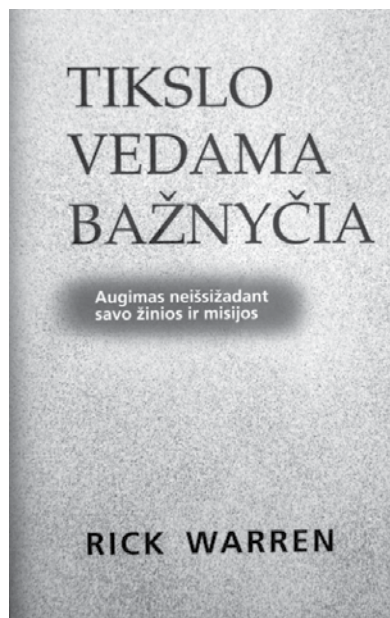
Naujos knygos

Rick Warren TIKSLO VEDAMA BAŽNYČIA

Ši knyga – retas Dievo išminties lobis, visiškai besiremiantis Šventuoju Raštu ir kilęs iš praktinės patirties. Joje išdėstyti principai sukels revoliuciją ir atgimimą bet kurioje bažnyčioje ir padės jai maksimaliai išnaudoti turimą potencialą. Kiekvienas pastorius privalo perskaityti šią knygą! Jai skirta tapti klasiška, – rašo Bill Bright, Campus Crusade for Christ International įkūrėjas.

Pristatydamas savo knygą autorius pastorius Rikas Vorenas rašo, kad visa, kas gyva, auga, – to nereikia verstis augti. Augimas yra natūralus gyvų organizmų procesas, jeigu jie sveiki. Bažnyčia taip pat yra gyvas organizmas, todėl, jei ji sveika, auga savaime. Bažnyčia – tai kūnas, o ne įmonė. Ji – organizmas, o ne organizacija. Bažnyčia yra gyva, ir jei ji neauga, – miršta. <...> Bažnyčios vadovų užduotis – atrasti ir pašalinti augimo ligas ir barjerus, kad jis vyktų natūraliai ir laisvai. Toliau autorius rašo: *Tikiu, jog dvidešimt pirmame amžiuje svarbiausias klausimas, iškilsiantis bažnyčioms, bus bažnyčios „sveikata“, o ne jos augimas. Štai apie ką iš tiesų ši knyga.* <...> *Kai bendruomenės sveikos, jos auga taip, kaip Dievas yra numatęs. Sveikoms bažnyčioms augti nereikia triukų – jos auga savaime.* <...> *Labiausiai žaviuosi „dvidarbiais“ pastoriais, kurie išlaiko save dirbdami įprastą darbą, kad galėtų ganyti bažnyčias, kurios per mažos išlai-*

kyti pastorius. Mano akyse jie yra tikėjimo didvyriai. Jie bus ypatingai pagerbti danguje... Būti vietinės bažnyčios pastoriumi – didelė privilegija, bet taip pat ir milžiniška atsakomybė. Jei netikėčiau, kad pastoriai turi daugiausiai galimybių pakeisti mūsų pasaulį, veikčiau ką nors kita; neturiu jokio noro švaistyti savo gyvenimo. Šiandien pastoriaus tarnystė šimtąkart sudėtingesnė, nei buvo praėjusioje kartoje. Tačiau taip pat yra ir kur kas daugiau šaltinių, galinčių

jums padėti. Svarbiausia – niekada nesiliauti mokytis, – sako Kalifornijos Sedlbeko slėnio bendruomenės baptistų bažnyčios pastorius Rikas Vorenas.

„V.r.ž.“ inf.

Kas yra šioj žemėj džiaugsmas? Tik akimirka trumpa, sielvarto čia daug ir skausmo, o linksmybė laikina... Danguje ramybė bus, džiaugsmas amžinas, gaivus.

Krikščioniškos giesmės, 505 giesmės

Mirus OLGAI AUKŠTIKALNYTEI – SUVEIZDIENEI, gyvenusiai Naujojoje Akmenėje, nuoširdžiai užjaučiame Jos vyrą Petrą, sūnus Aloyzą ir Vytautą.

Buvę papiliečiai, giminės

I N F O R M A C I J A

Vasario 13 d. Panevėžio Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje pakiliai, šventiškai, šiltai buvo paminėti Lietuvos nepriklausomybės Panevėžio krašto signatarai: Jonas Vileišis, Kazys Bizauskas ir reformatas Jokūbas Šernas. Lietuvos didžiavyriams skirtas renginys tapo ir Lietuvos valstybingumo šimtmečio švente. Pranešimus skaitė Lionė Lapinskienė, Arūnas Povilas Paliulis ir kun. Rimas Mikalauskas, renginį vedė Albinas Kėleris. Dalyvavo Seimo narys Povilas Urbšys, Panevėžio vicemeras p. Luomanas, reformatai iš Biržų ir Panevėžio bei kiti panevėžiečiai.

Vasario 15 d. Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje į tradicines Lietuvos valstybės atkūrimo dienos paminėjimo vakarines pamaldas buvo susirinkę įvairių konfesijų vilniečiai. Pamaldas laikė generalinis superintendentas kun. Tomas Šernas ir parapijos klebonas kun. Raimondas Stankevičius, giedojo jungtinis reformatų *Giesmės ir Pagirių dainorių* choras, vad. Janina Pamarnackienė, buvo įteikti asociacijos *Vilniui ir Tautai* apdovanojimai *Už nuopelnus Vilniui ir Tautai*.

Vasario 16 d. Biržų sekmininkų bažnyčioje bendromis šventinėmis pamaldomis **UŽ LIETUVĄ 100-ąsias** atkurtos Lietuvos metines paminėjo evangelikų reformatų ir liuteronų, metodistų bei sekmininkų bendruomenės. O Nem. Radviliškio kapinėse renginiu **ATMINIMO ŽO-**

Pamaldos už Lietuvą Biržų sekmininkų bažnyčioje

DŽIAI IR GĖLĖS buvo pagerbtas biržietis, vienintelis reformatas tarp Nepriklausomybės akto signatarų – **JOKŪBAS ŠERNAS**.

Vasario 16 d. Kauno valstybinis muzikinis teatras pakvietė į Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui paminėti skirtą premjerą – Jurgio Karnavičiaus operą *Radvila Perkūnas*. Pagrindinį Radvilos Perkūno vaidmenį premjeriniame spektaklyje dainavo kaunietis reformatas baritonas Žygimantas Galinis.

Vasario 18 d. Vilniaus ev. liuteronų bažnyčioje iškilmingų pamaldų metu pristatyta naujai išleista dviguba kompaktinė plokštelė ir choralų rinkinys chorams *Tvirčiausia apsaugos pilis*, prasidedantis Advento giesme *Atplaukia laivas*, kurią į lietuvių kalbą išvertė atsikūrusios Vilniaus reformatų parapijos

pirmasis vargonininkas Edmundas Meškauskas (1935-2017).

Vasario 25 d. Vilniaus ev. reformatų pamaldose apsilankė presbiterionai iš Ukrainos.

Žygimantas Galinis su žmona Paule

Vilniaus parapijos namuose su draugais ukrainiečiais.

Sveikiname

*Vasario 18 d. Kauno ev. reformatų bažnyčioje buvo palaiminta
IDALIJOS ir ARŪNO santuoka.
NUOŠIRDŽIAUSI SVEIKINIMAI!*

Sveikiname

*ASTĄ ir TOMĄ,
vasario 24 d. sumainius žiedus
Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje*

*Ypatinga ir didelė malonė,
kai žmonės susituokę gyvena santarvėje.
Šitai baisia nepatinka velniui, –
dr. Martynas Liuteris.
UŽSTALĖS POKALBIAI*

Tezių operą Liuterio durys pamatys ir rajonų gyventojai

Skirstant Nacionaliniams ir valstybiniais teatrams bei koncertinėms įstaigoms Profesionaliojo scenos meno veiklos nacionalinės programos lėšas iš Valstybės biudžeto, paskirtas finansavimas koncertinei įstaigai *Valstybinis choras Vilnius* projektui – Giedriaus Kuprevičiaus tezių operos *Liuterio durys* sklaida Lietuvos regionuose.

LR Kultūros ministerijos inf.

Leidinio spaudos rėmėjas

Birbinių g. 4a, LT-02121, Vilnius
tel.: +370 5 2627585
mob.tel.: +370 655 24403
Linksmoji g.5, LT-02041, Vilnius
tel.: +370 5 2639004
mob.tel.: +370 652 11944
www.klion.lt

LAIDA EVANGELIKAMS
„KELIAS“

„LRT Kultūra“ kanalu
sekmadienį 8.45 val.,

Laidos redaktorius
Tomas Pavilanskas-Kalvanas,
el.p. tomaspaka@gmail.com
mob. tel. 8 676 05538

Laiškus redakcijai galite rašyti:

Pylimo 20-13, Vilnius,
Vilniaus ev. reformatų parapijos raštinė,
el.p. dalija.gudliauskiene@gmail.com

Parėngė Dalija Gudliauskienė,
tel. 8 685 74 951

Redagavo, spausdino
Genovaitė Mikalajūnienė,
Damian Finer

Leidėjas:
Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taiso ir trumpina
savo nuožiūra

Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.